

Za Vas in Vašo obitelj

kupite najmodernejše

blagove najboljših kvalitet, po priznani najnižjih cenah v

MANUFAKTURI NOVAK

Kongresni trg 15 pri Nunski cerkvi

skupščine treba predložiti pravila v predhodno odobrenje revizijski zvezi in trgovinskemu ministarstvu; brez teh odobrenj jih okrožno kot registrsko sodišče ne bo smelo potrditi.

V. Zahvale in priporočila.

Zadružna uprava posveča vso skrb smotrni agitaciji. Od te zavisi porast ali padec v članstvu. Od leta 1934. zadovoljivo narašča število novih zadruženikov.

V tem delu je imela uprava US več dobrih pospeševalcev. Naši zaupniki in nabiralci novih priglasev so srezih so v polni meri storili svojo dolžnost. V pretežni večini je njihova zasluga, da se množi od leta do leta število novih zadruženikov. — Učit. tovariš je priobčeval vsa naša poročila, pojasnila, zadružne vesti in tako seznanjal naše člane o vsem potrebnem. — Vodstvo stanovske organizacije JUU — sekcija za dravsko banovino nam je zlasti v boju proti pravilniku o človekoljubnih ustanovah prav uspešno in izdatno pomagalo z nasveti, s sodelovanjem in z osebnim posredovanjem tov. predsednika M. Kumlja. — Člani US ste ravno v tem letu, ko se je odločalo o »biti ali ne biti« na-

še zadruge, zvesto vztrajali na svojih mestih in s tem dokazali, da se v polni meri zavdate, kaj Vam narekuje stanovska zavest in človekoljubje do svojega bližnjega. Vam, zve-

sti člani, in vsem našim prijateljem ter pospeševalcem v letu 1938. izreka zadružna uprava pristočno zahvalo, obenem pa Vas vse v ljudovalno prosi pomoči še za bodočnost!

Izplačane posmrtnine do 31. dec. 1938. so din 4.575.416'50, izdana brezobrestna posojila din 883.298'—; v letu 1939. bomo dosegli v teh posojilih en milijon dinarjev, kar je za petletno poslovanje gotovo lep uspeh. Vseh plačil imamo zdaj oproščenih 12 zadruženikov, v kratkem bo upravni odbor oprostil par novih starejših zadruženikov. Znesek za posmrtnino — din 13.000'— in še čez — je v teh časih lepa pomoč za dediče umrlega zadruženika.

To so s številkami dokazana dejstva, ki govore dovolj jasno in brez pretiravanja o velikih ugodnostih zadružnih članov. Vsak razsoden tovariš(ica), ki še ni član US, naj sam pazno prečita to poročilo. Prepričan sem, da se bo takoj oglasil za sprejem v US.

Iv. Kocijančič.

Turneja Učiteljskega pevskega zbora „Emil Adamič“ po Bosni in Dalmaciji

(Dalje.)

Drugo jutro je dobro razpoloženo članstvo zasedlo dva vagona, katera jim je stavil na razpolago za vso pot po Bosni in Dalmaciji načelnik postaje v Slavonskem Brodu. Zavili smo preko Save v Bosno ter se po krajih, ki sličejo Sloveniji, pripeljali v Zenico. Mogočen pogled je bil na dim mnogih tovarniških dimnikov tega kraja že od daleč. V Zenici je rudokop, železarna in livarna »Jugoslavija«, kateri načeluje Slovenec gospod ravnatelj ing. Ferdinand Sinkovec. V teh tovarnah dela nad 6000 delavcev, med njimi skoro 300 naših rojakov.

Na postaji je sprejela naše pevce rudniška godba, sreski načelnik, šolski nadzornik, učitelstvo in mnogo drugega občinstva. Ko so se pevci razvrstili pred vagoni, jih je pozdravila predsednica učiteljskega sreskega društva tovarišica Dragomira Lekijeva z zelo toplimi besedami. Med drugim je omenila pesem kot najprirodnejšo vez med srci, ki je tem večjega pomena med stanovskimi tovariši. Prosila je članstvo UPZ, da ponese vsemu slovenskemu učitelstvu v njenem imenu najlepše pozdrave in zaželela zboru na nadaljnji poti najlepših uspehov, na katere bodo ponosni tudi oni sami, kajti uspehi zboru so tudi njihovi uspehi — uspehi vsega našega učiteljskega. S kratkimi in jedrnatimi besedami se je zahvalil tovarišiči član zboru tovariš Žitnik Maks, ki je med drugim omenil, da jim prinaša pozdrave slovenskega učiteljskega.

Naši pevci so se po zaslugi učiteljskega v Zenici in ing. g. Sinkovca počutili prav po domače. Za prehrano jim je bilo preskrbljeno v Rudarskem domu, za prenočišče pevk pri tamošnjem učitelstvu, naših rojakih, v Rudarskem domu, dočim po člani moškega zbora prav dobro spali v dekliški ljudski šoli. S svojim prihodom smo po domačinih obujali spomine na triumfalen nastop Trboveljskih slavčkov v Zenici, povsod so se na naše male pevce spominjali z največjim spoštovanjem in veseljem. Ker je gospod ravnatelj

poučni. Samo slepo kopirati se ne sme, temveč prireje naj se vse v tem smislu, da bo primerno tudi za našo deco, ki jo moramo vzgajati v narodnem duhu.

»Na misel, pisati to zgodovinsko čitanko si prišel torej sam, brez tujih pobud?«

»Tege ne trdim. Živim v štajerskem kulturnem krogu, v območju Pedagoške centrale. Mnogo se družim z Vrancem in Zerjavom. Posebno prijatelj Zerjav mi je dal veliko pobud, da sem se poglobil v to snov. Niegov »Sodobni zgodovinski pouk«, ki je izšel lani pri Slovenski šolski matici, naj bi slovenski učitelj večkrat prebral. Jaz sem mu za knjigo iz srca hvaležen.«

»Ali bi mi še kaj povedal o svojih zgodovinskih črticah?« sem ga vprašal, ko mi je natočil novega vina.

»Nič več, le to bi še pripomnil, da sem hotel pokazati s to knjigo le na nekaterih primerih, kako obdelujemo posamezne dobe iz slovenske zgodovine. Upam, da bodo prebrali radi knjigo vsi, tudi starši naših otrok, namenjena pa je knjiga predvsem učencem 4. in 5. oddelka ljudske šole. Zbirko lahko vsak učitelj še sam razširi, če ga veseli. Za vsrže razrede pa naj bi se na sličen način obravnavala poleg slovenske še hrvaška in srbska ter splošna zgodovina.«

Zazvonilo je avemarijo. Stopil sem k oknu. Mrak je s plaho roko brisal obrise gričev v daljavi. Viničarije na vinskih gorah si bolj slutili še kot videli.

Gospa je prinesla luč: »Vidva pa kar v temi!« se je zasmejala. Zunaj so se začuli koraki. Pritajen šepet. Naenkrat je zadonela pod oknom mehka pesem tamburic. Z gospo sta se spogledala.

ing. Sinkovec s svojo vplivnostjo imel največ zasluga na tem, da smo se počutili prav po domače, ga je obiskala deputacija pod vodstvom vodje turneje tov. Vinka Rupnika ter se mu zahvalila za vso pomoč. Gospod ravnatelj je bil nad pozornostjo vidno vzradoščen in izjavil, da je storil vse le iz svoje dolžnosti.

V ozki in dolgi dvorani lepega Rudarskega doma je zvečer nastopil naš zbor pred številnim poslušalstvom. Nastopu je prisostvoval gospod ravnatelj ing. F. Sinkovec s svojo gospo soprogo in številnimi inženirji, sreski načelnik, šolski nadzornik, učitelstvo ljudskih in meščanske šole, Slovenci in mnogo drugega občinstva. V dolgi, a nizki dvorani je številni zbor zvenel, kakor mogoče orgle, ki so s svojimi akordji prikazovale lepoto naše pesmi, Slovencev pa obujali spomine na rodne kraje. Med odmorom je naš rojak iz Idrije izročil dirigentu v imenu emigrantov lep šopek nageljnov. Nekatere pesmi je moral zbor ponoviti.

Po večerji, ki se je vršila v istem domu, je bil v dvorani družabni večer, katerega se je udeležil sam ravnatelj gospod ing. Sinkovec ter prijatelji lepe pesmi. Ob prijetni pesmi in zabavi so se navezali marsikateri novi stiki. izmenjale marsikatero lepe misli ter obudili marsikateri spomini na slovenske kraje.

Drugi dan, 10. maja zjutraj, so si naši pevci in pevke ogledali od odhoda vlaka mogočno železarno in električno centralo, toda le žal, da je za podroben razgled primanjkovalo časa in je le prehitro prišel čas slovesa. Na postaji je prišlo učitelstvo, naši rojaki in drugo prebivalstvo; od naših pevcev sta se prišla posloviti tudi gospod sreski načelnik in šolski nadzornik. Med pozdravljanjem je potegnil vlak naš zbor proti Sarajevu.

Prijetna vožnja, polna zanimivosti, ki jo nudi prehod zapada v orient, je ob pogledu na obširne gozdove in brzice reke Bosne kaj hitro potekla in že smo se ustavili v srcu lepe Bosne, v Sarajevu. Mimogrede moramo ome-

»Zdaj razumem, zakaj so vpraševali davi, ali bo jutri res tvoj god!« je dejala z nasmehom.

Tamburaški zbor je zaigral novo pesem Klemenčič je stopil v klet in pogostil fanto z vinom. Ko se je vmiš, je zazvenela nova pesem in močni strelji so zadoneli v noč.

»Glej, glej, prava vaška svečanost!« sem se začudil.

Klemenčič je zardel: »Včasih napravim temu ali onemu kako malo uslugo. Hvaležni so. Ljudje so revni, a dobri.«

Zdaj je vstopila mala deklica. Čestitala mu je za god in mu izročila majhen dar. Ko je odvil papir, se je prikazal zavitek cenjenih cigaret.

Zahvalil se je, pobožal jo je po mehkih lasih in ji nasul prgišče piškotov. Ko je vsa srečna odhajala, je še dodal:

»To je moja najboljša učenka!«

Zunaj je utihnila zadnja pesem, poslednji strelji so odjeknili v noč. Midva pa sva se še dolgo pogovarjala. Pripovedoval je o svojih predavanjih, o delu pri učiteljskem pokretu, o svojih literarnih načrtih, o vsem mogočem.

»O meni menijo to in ono, ali rečem ti da v teh nemirnih časih, ki jih čutimo tu gor na meji močnejše kot kje drugje, me grabi, da bi napisal cikel pravih nacionalnih pesmi. Napisal bi jih s krvjo in bi morale vzgati!«

Kadila sva. Soba je bila že vsa v dimu. Odprl je okno. Zunaj je tiho dihala topla majska noč. Nikjer glasu, nikjer luči. Le nebo je lesketalo kot mogočen glogov grm samega cvetja.

niti rudnik Kakanj. Nesreča, ki se je pred leti zgodila v tem rudniku in katera je zahtevala veliko število človeških žrtev, je dala skladatelju Ivanu Matetiču pobudo za delo »Čače moj...« Delo, polno bolečnih vzdihov in krikov, je imel naš zbor na svojem koncertnem programu.

Na sarajevskem kolodvoru je naše pevce pričakovalo učitelstvo s predsednikom sekcije JUU za drinsko banovino, tov. St. Bil-

Veletrgovina Manufacture Novak nudi cenj. čitateljem ugoden nakup vsega kar potrebujete za Vaš dom tudi proti odplačilu v mesečnih obrokih po strogo solidnih cenah. Zunanjam odjemalcem pošljemo na zahtovo vzorce!

čarjem na čelu in naši rojaki — Slovenci. Tovariš Kastratovič Bogdan, predsednik sreskega društva za Sarajevo, je pozdravil naš zbor z zanositim govorom. Pozdravil je pevce kot kulturne propagatorje učiteljskega stanu in kot nacionalne borce, ki varujejo našo severno mejo. Končno jim je zaželel, da bi odnesli iz zgodovinskega mesta, kjer je počil prvi strel za našo svobodo, najlepše spomine.

Članstvo učiteljskega pevskega zbora je pozdravil tudi predsednik Slovenskega kluba, g. Aleksander Ravnikar. V govoru, polnim globoke ljubezni do naše zemlje, je izpovedal, da Serajlije ljubijo Slovence kot dobre in poštarne državljane, in da se prav zato Slovenci počutijo v Sarajevu prav domače.

Ko se je za oba pozdrava zahvalil član zboru tov. Radovan Gobec, spominjajoč se pri tem padlih borcev za našo svobodo, se je zbor pod vodstvom ljubeznivih tovarišev in rojakov podal h kosilu in na prenočišča. Pevci in pevke so pozabili na utrujenost in se kaj kmalu razlezli po lepih ulicah in nad vse zanimivi čaršiji. Res je, kar smo slišali od nekega tovariša, da tuji ne iščejo več orienta v Turčiji sami, temveč v naši Bosni in Hercegovini. V Turčiji je roka velikega reformatorja Ata Türka posegla v tisočletne življenjske tradicije in odpravila marsikaj od tega, kar čitamo v pravljicah »Tisoč in ena noč.« dočim teče življenje v Bosni in Hercegovini mirno brez sprememb svojo pot naprej. Skrivnostne bule z zakritimi obrazi, zamrežena okna na haremih, ženska brezpravnost, fesi in turbani, ki so v pravi Turčiji že skoro popolnoma zginili, itd., so zanimivosti orienta, ki jih v domovini muslimanstva skoro ne najdemo več.

Velika zaloga ur in zlatnine tudi na obročno odplačevanje brez povišanja cen **M. ILGERJEV sin, urar in juvelir**

MARIBOR, Gosposka ulica 15.

Zahtevajte brezplačen cenik!

Darovalci za Prešernovo rojstno hišo v Vrbi

Za odprtje Prešernove rojstne hiše v Vrbi 21. maja 1939. je kraljevska banska uprava izdala te dni poseben seznam darovalcev, ki so kaj prispevali za odkup in ureditev te hiše, po podatkih odbora za odkup Prešernove rojstne hiše.

V tabelah so razvrščene po okrajih vse ljudske šole, nato pa meščanske, srednje, učiteljske in tiste strokovne šole, ki so se akcije udeležile. Pri nekaterih šolah so sicer rubrike tudi prazne, večinoma so to šole v revnejših krajih, nekatere šole — kot n. pr. ljubljanska vladna — so pa poslale skupaj s kako drugo šolo (n. pr. učiteljsko). Zato pa kažejo številke pri drugih šolah veliko vneto učiteljskega in mladine. Največji znesek 4589 dinarjev je dosegla bežigradska gimnazija v Ljubljani, ki pa ima tudi največ dijakov (1417). Sorazmerno s številom dijaštva je pa največ žrtvovala škofjska gimnazija v Št. Vidu, kjer pride na vsakega dijaka prispevek din 4,26; seveda so mnogo dodali profesorji. Zanimivo je, da se med ljudskimi šolami v vsakem okraju najde kakšna praznina, edino okraj Šmarje pri Jelšah, ki je znan kot pasiven okraj brez industrije in brez pripravnih prometnih zvez, se je odzval z vsemi svojimi šolami. Med ljudskimi šolami je dosegla višek Ljubljana z vsoto 6648 dinarjev.

Ljudske šole so zbrale din 92.684'75, meščanske din 15.613'25, srednje din 32.727'50, učiteljske din 2545'50, strokovne din 5476'— in univerza din 2948'—. Naša mladina je torej prispevala skoro tri četrtine vseh stroškov, to je 151.995 dinarjev. Zato bo za vso našo kulturno zgodovino ostalo dejstvo: Prešernovo rojstno hišo je odkupila naša slovenska šolska mladina. S tem je dokazala živo slovensko zavednost in zaeno zavest, kaka sreča je za naš narod, da imamo s Srbi in Hrvati skupno narodno državo.

Nato so naštetj ostali darovalci, ki so skupno prispevali 63.390 dinarjev. Med njimi je mnogo organizacij in podjetij, večina pa seveda zasebnikov iz raznih krajev Slovenije in države, pa tudi iz Prage, Pariza, Amerike itd. Trbov. družba je prispevala 10.000 din, senat kr. Jugoslavije in mestno poglavarstvo Ljubljane 5000 din. Večje vsote so darovale tudi mestne občine Celje, Maribor in Jesenice. Darovalcev, ki so dali 500 din ali več, je skupaj 28.

Na koncu brošure je še seznam darov v blagu. Za popravo in ureditev hiše je bilo treba mnogo materiala in starinskega pohištva. Na zunanji steni je vzidana velika spominska plošča, ki je narejena po načrtih Plečnikove šole in so jo poklonili dediči pokojnega Alojzija Vodnika. Ljubljanska Mladika je iz-

Poleg Begove džamije, židovske sinagoge, čaršije, muzejev, lildža, mestne hiše in drugih zanimivosti, si je članstvo zbora ogledalo tudi Učiteljski dom. Je to krasna in velika stavba, v kateri imata prostore sekcija in sresko društvo; v zgornjih nadstropjih so privatna stanovanja, v pritličju velik lokal, primeren za gostilniško obrt. V tem lokalu se vršijo običajno učiteljska zborovanja in skupščine.

V Učiteljskem domu je sprejel pevce domačin, tov. Stevo Bilčar. V prijetni čitalnici sekcije je pogostil pevce s črno kavo in cigaretami, potem pa jim je razkazal posamezne prostore, ki so veliki, prostorni, svetli in zračni. Na prenočišču tega doma je spalo nekaj naših tovarišič.

Medtem ko so si pevci in pevke ogledovale mesto in njegove znamenitosti, se je deputacija, obstoječa iz zastopnikov učiteljskega Slovenskega kluba in UPZ pod vodstvom tov. Kastratoviča poklonila komandantu armije g. Iliču, bivšemu divizionarju v Ljubljani, komandantu mesta in županu g. Zlataru. Na banski upravi je sprejel deputacijo mesto odsotnega pomočnika bana načelnik prosvetnega oddelka, ki je izrazil svoje veselje nad obiskom zbora, znanega po naši lepi in širni domovini.

V Sarajevu smo že lahko čitali v časopisih pohvalne kritike o našem koncertu v Zenici in o zanimanju za ta koncert. Nič manjše pa ni bilo zanimanje za naš nastop v Sarajevu, posebno med našimi rojaki. Zvečer, 11. maja, je naš zbor nastopil pred dobro zasedeno dvorano narodnega gledališča. Koncertu so prisostvovali poleg velikega števila učiteljskega, Slovencev in drugih domačinov tudi zastopnik bana, načelnik prosvetnega oddelka, zastopnika komandanta armije in komandanta mesta, zastopnik župana in drugi. Naši pevci in pevke so bili za nastop dobro razpoloženi, zato so bili deležni mnogih dolgotrajnih aplavzov. V času odmora je predsednik sekcije tov. Stevo Bilčar skupno s predsednikom Slovenskega kluba g. A. Ravnikarjem poklonil dirigentu prof. P. Šivicu krasen venec. Kakor v vseh drugih krajih, so tudi v Sarajevu vžgale Bosanske pesmi, Papandopolov »Kolo« in Adamičev »Potrkan pesem«.

12. maja je Učiteljski pevski zbor po pristrnem slovesu odpotoval naprej v Mostar. Pot med Sarajevom in Mostarjem je najlepši in najromantičnejši del vožnje po Bosni in Hercegovini. Mogočen vzpon ozkotirne železnice na Ivanj planino, njen strm padec v kotlino Neretve, brezštevilni predori in za temi menjajoči se razgledi imajo v potnikih velike občudovalce. Vsa okna so polna glav in fotografskih očes, med njimi tudi našega zbora. (Nadaljevanje)

Velika zaloga ur in zlatnine tudi na obročno odplačevanje brez povišanja cen **M. ILGERJEV sin, urar in juvelir**

MARIBOR, Gosposka ulica 15.

Zahtevajte brezplačen cenik!

Šolski radio

—r XXXI. Torek, 30. maja: Škofja Loka v preteklosti. (Kulturno zgodovinski pregled.) Pripoveduje g. Janko Sichelr z učenci ljudske šole. Snov: Položaj in srednjeveški značaj mesta, šolstvo, gospodarstvo brižinskih škofov, grb, loški grad, stari grad, cerkve in samostan, protestantska doba, škofjeloški pasijon, obrt, cehi, nadloge, turški naval, kuga, lakota, potres, požari itd. II.—III.

—r V juniju bo tedensko le ena šolska radio ura, in sicer: vsak torek, zaradi skrčene urnika radio oddajne postaje.

—r V kmetijskem radiu bo v ponedeljek, 29. maja, predaval g. dr. Šimen Žibert: Zati-ranje vraničnega in šumečega prisada.